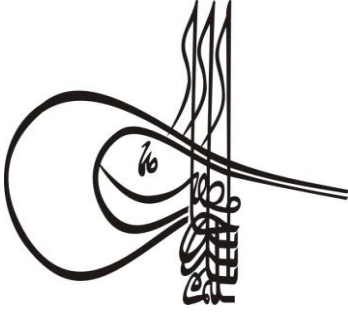

Turkish Studies

Educational Sciences

Volume 13/19, Summer 2018, p. 979-1003

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13985>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Ağustos 2018

✓ Accepted/Kabul: Eylül 2018

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Engin ASLANARGUN – Doç. Dr. Mustafa ERDEM - Dr. Öğr. Üyesi Semra KIRANLI GÜNGÖR

This article was checked by iThenticate.

ÖĞRETMENLERİN ÇOCUK SEVME DÜZEYLERİ İLE ÖĞRETME MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Abdurrahman İLĞAN* - Öznur CANOĞLU** - Önder KARAMERT*** -
Çağla Pınar ŞENSOY****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; öğretmenlerin çocukları sevmeye düzeylerini ve öğretme motivasyonlarını belirleyerek farklı değişkenlere göre nasıl farklılık gösterdiğini ve öğretmenlerin çocuk sevgisi ile öğretme motivasyonları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 yılında Düzce İl merkezinde görev yapan 47 ilkököl öğretmeni, 39 ortaokul öğretmeni ve 28 lise öğretmeni olmak üzere toplam 114 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak Barnett Çocuk Sevgisi Ölçeği ve Öğretme Motivasyonu Ölçekleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi, tek yönlü varyans analizi, Pearson korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları öğretmenlerin çocuk sevgisinin yüksek, öğretme motivasyonlarının ise orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin çocuk sevgisinde cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar bulunamazken, çalıştıkları kurum türü bakımından anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin öğretme motivasyonlarının ise cinsiyet, yaş, kıdem, kurum türü değişkenleri bakımından anlamlı farklılıklar göstermediği görülmüştür. Basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, bağımsız değişken olarak öğretmenlerin yaşının onların öğretim motivasyonunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı ortaya çıkmıştır. Çocuk sevgisinin öğretmenlerin öğretme motivasyonunu yordama gücünü belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda;

* Doç. Dr., Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: abdurrahmanilgan@gmail.com

** Öğretmen, Namık Kemal İlkokulu, Düzce, El-mek: oznurdcanoglu@gmail.com

*** Öğretmen, Konuralp Ortaokulu Düzce, El-mek: onderkaramert@gmail.com

**** Öğretmen, Konuralp İmam Hatip Ortaokulu, Düzce, El-mek: cglpnrsny@gmail.com

öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeylerinin öğretme motivasyonları üzerinde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Buna göre çocuk sevgisi öğretme motivasyonundaki toplam varyansın % 5'ini açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Sevmeye, Öğretme Motivasyonu, Öğretmen

EXAMINING RELATIONSHIP BETWEEN LIKE OF CHILDREN LEVEL AND TEACHING MOTIVATION OF TEACHERS

ABSTRACT

The aim of this research is to describing teachers' child love level and teaching motivation along with comparing these levels with some demographic variables and relationship between these two variables. The research is designed in correlational survey in terms of qualitative. Sample of the research consisted of 47 primary school teachers, 39 middle school teachers and 28 high school teachers, as totally 114, working in Düzce province at the urban area in 2017-2018 academic year. Data collected via using Barnett liking of children scale and teaching motivation scale. Descriptive statistics, t-test, one way anova, Pearson correlation analyses and simple linear regression technic used to analyze data. Research resulted with those teachers' liking children level was at high level whereas their teaching motivation level was at average. Teachers' liking children level did not differ when compared in terms of gender, age and seniority whereas differed in terms of school type teachers working. Teachers motivation level did not differed when compared in terms of gender, age, seniority and school type. Simple linear regression analysis managed to predict teaching motivation of teachers based on their age (as independent variable) which suggested that age was no significant predictor. Another simple linear regression analysis managed to predict teaching motivation of teachers based on their liking children level (as independent variable) which resulted that there is statistically significant relationship at the low level between teachers' liking children level and teaching motivation. Accordingly liking children accounted for 5 % of the total variance of teaching motivation.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction and Aim

Human love as a subject of the teaching profession has vital role in teaching profession whereas would be supposed to predict teaching motivation and teaching performance of teachers. Teachers' students love is one of component that affects teachers and students relationship (İman, 2014). Researchers suggest that individuals do not have philanthropy may not be successful in teaching profession; kids love and attention to children will support to decrease some discipline issues instead of using punisher approaches; additionally to this it is suggested that being successful teacher needed to have close friendship with students, patient, calm and kind (Duyan and Gelbal, 2008) and

sacrificing (Helvacı, 2009). Another component that affects teacher-student relationship is motivation. Motivation is defined as action-behavior that will fulfill a target (Çelik, 2015). There is linear positive relationship between motivation and performance so that possible to make out that increased motivation will increase performance (Vatansever-Bayraktar, 2015). Motivation resources included such as wages, moral and materials rewards, career opportunities, socializing in work place, job satisfaction (Sarica, 2013). Teacher may be more motivated when their needs realized and doing some regulation align with these needs (Ada, Akan, Ayık, Yıldırım and Yalçın, 2013). Emoroğlu's (2017) study revealed that teachers' love, reverence to teachers and self-developing opportunities were most factors yielded intrinsic motivation for teachers. Another research (Gökay and Özdemir, 2010) indicated that meaningful and important job would motivate 91.8 % of teachers.

Aim of this research is to describe teachers' child love level and teaching motivation along with comparing these levels with some demographic variables and relationship between these two variables.

Method

This research is designed in correlational survey in terms of qualitative. Correlational designs are appropriate when the researcher is interested in determining the extent to which two or more statistically measurable variables co-vary. Creswell (2005) described two categories of correlational designs: Prediction and exploratory. This research is prediction that based to predict teaching motivation according to children love level of teacher. Sample of the research is consisted of 114 public school teachers working in different level of schools included elementary, middle, high school and vocational high schools. 67 of participant teachers were female whereas 47 of them were male.

Two different instruments were used to collect related data to manage the research. First instrument was Barnett Liking Children scale adapted to Turkish by Duyan and Gelbal (2008) which included 14 Likert type items responses with 7 levels ranged from strongly agree to strongly disagree which Cronbach Alpha coefficient were as .80 for two dimensions. Second instrument was teaching motivation scale adapted to Turkish by Ayık, Ataş-Akdemir and Seçer (2015) included 12 Likert type items responses with 5 levels ranged from strongly agree to strongly disagree. Teaching motivation scale consisted of two dimensions which the first one is called as 'professional esteem' along with Cronbach Alpha coefficient as .73 whereas the second one called as 'psychological satisfaction' with Cronbach Alpha coefficient as .70. Normal distribution of data was tested with Kolmogorov-Smirnov and Shapiro Wilk tests. Additionally to these tests skewness and kurtosis coefficients were examined. As a result of these tests whole variables ranged between -1.5 and +1.5 which supposed that the data were distributed normally (Tabachnick and Fidell, 2013) to manage parametric statistics.

Findings

Descriptive results related with teachers' liking children level revealed with mean as ($X = 6.33$) correspond to strongly agree which means were teachers like children quietly. When teachers liking children level compared in terms of teachers gender, seniority in teaching profession and their age there was not any statistically difference whereas

statistically significant difference found in terms of school level. Accordingly elementary school teachers' liking children level was higher than middle and vocational high school teachers.

Teaching motivation level of teachers regard to descriptive statistics revealed with mean as ($X = 3.25$) correspond to neutral which could be interpreted as teachers motivation level were in average level. Teaching motivation scale included two dimensions as 'psychological satisfaction' ($X = 3.97$) was higher than 'professional esteem' ($X = 2.82$). When teachers teaching motivation level compared in terms of teachers gender, school level (elementary, middle, high school, vocational high school), seniority in teaching profession and age there was not any statistically meaningful difference.

Pearson correlation coefficient between teachers liking children level and teaching motivation level was ($r_{(114)} = .235$, $p < .05$) significantly positive in low level. Accordingly increased teachers liking children level will little increase teaching motivation level. When relationship between teachers' age and their teaching motivation level examined, significantly low positive coefficient ($r_{(114)} = .235$, $p < .05$) revealed. This result could be interpreted as increased teacher age will little increase liking children level.

Simple linear regression analysis managed to predict teaching motivation of teachers based on their age (as independent variable) which suggested that age was no significant predictor [$F_{(1,112)} = 1.62$, $p > .05$]. Another simple linear regression analysis managed to predict teaching motivation of teachers based on their liking children level (as independent variable) which resulted that there was statistically significant relationship at the low level between teachers' liking children and teaching motivation [$R = .26$, $R^2 = .05$; $F_{(1,112)} = 1.62$, $p < .05$]. Accordingly liking children accounted for 5 % of the total variance of teaching motivation.

Discussion and Conclusion

This research revealed that teachers liking children level was high enough along with those teachers pleased to spend time with children and make them happy. Teachers liking level did not differ in terms of gender consistent with result of Gelbal and Duyan (2010) whereas İman (2014) found that female teachers had higher point than male teachers inconsistent with result of this research. This research revealed that elementary school teachers liking of children level were higher than any other teachers working in different school level. This result was expected due to elementary school teachers spend long time with same students than any other teachers may cause to this results. Teachers' teaching motivation level in this research resulted with average mean consistent with result of Memişoğlu and Kalay (2017) along with İşigüzel's (2013) research managed on pre-service teachers whereas Ayaydın and Tok (2015) indicated higher teaching motivation when compared to this research. 'Feeling pleasure to spend time with children' and 'feeling pleasure to make happy children' as dimensions of liking children scale as independent variable have significant positive relationship in low level with dimensions of teaching motivation, whereas accounted for 6 % of the total variance of 'professional esteem' and 9 % of 'psychological satisfaction'. Massari (2014) asked to pre-service teachers the reason why

to choose teaching profession which indicated first three responses as followed: I) teaching love, ii) liking children and iii) feeling social responsible to grow up young's. As mentioned Massari research teaching love and liking children is important issue for teaching profession and as a most important result of this research it is suggested that when employing teachers liking children and teaching love should have priority.

Keywords: Liking of children, teaching motivation, teacher, relations

Giriş

Yaşadığı sürece başına gelen olay ya da durumlara karşı bir takım duygular yaşamamış; bu duyguların etkisinde kalmamış insan yoktur. İnsan pek tabi biyolojik bir canlıdır, bu inkar edilemez. Fakat insanın aynı zamanda sosyal, psikolojik-duygusal bir varlık olduğunu gözden kaçırmamak gerekir. İnsanı hayvanlar ve bitikler âleminde ayıran temel farkların başında son derece güçlü düşünme ve öğrenme yeteneğinin yanında; duygu, düşünce ve değerlere sahip olması ve yaşamını da bu bileşenlere göre sürdürme eğiliminde olmasıdır. Duygusal bir varlık olarak insanı ele alacak olursak insanın farklı duygulara sahip olduğunu söyleyebiliriz. Duygular, insanların hayat yolunda ayrılmayacağı bir boyutudur, insanın davranış ve düşüncelerini yönlendirir (Uçar, 2016). Türk Dil Kurumu [TDK], (2018)'na göre duygular belirli nesne, olay veya bireylerin, insanların iç dünyasında uyandırdığı izlenim, hislerdir. Mutluluk, üzüntü, heyecan, korku, öfke, kaygı, güven, gurur gibi sıralanabilecek duygulardan biri de sevgidir. TDK (2018)'da sevgi "insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu" olarak tanımlanmaktadır. Bir duygu oluşunun yanında sevgi, şüphesiz sosyal bir varlık olan insanın en doğal ihtiyacıdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde sevgi, insanın en temel fizyolojik ve güven gereksinimlerinden sonra gelmektedir. Buradan anlaşıldığı gibi temel fiziksel ihtiyaçları karşılanan bireyin en çok sevgiye ihtiyaç duyduğunu söylemek mümkündür (Sarı, 2016). Çelikkaya (1996), sevginin önemini vurgulayarak, "beden sağlığı için nasıl maddi gıdalara ihtiyaç varsa ruh sağlığı içinde aynı şekilde manevi gıdalara ihtiyaç vardır" demiştir.

Çocuklar bir toplumda anne ve babaların en değerli varlıkları olup, toplumunu geleceğini oluşturan temel unsurdur. İnsanların birbirlerine duydukları sevgi bağının en masumu şüphesiz çocuklara duyulur. Hayata gözlerini açmasından itibaren başlayan süreç içerisinde henüz gelişme çağındaki olan, olgunlaşmamış 18 yaş altındaki bireylere 'çocuk' denir (Duyan ve Gelbal, 2008). Bir çocuğu sevmek, en temel karşılıksız sevgi gösterme şeklidir. Hz. Peygamber'in, "siz Allah'ın güzel kokulu nimetlerindensiniz" sözü de çocuklara duyulan sevginin önemini ifade etmektedir (Keskin, 2007). Özellikle mesleğini çocuklara yönelik icra eden öğretmenlerin çocukları sevmesi oldukça önemlidir.

Öğretmenlerin çocuklar ile kurduğu iletişim ağı, çocuğu pek çok açıdan etkiler. Bütün eğitim hayatı boyunca bir çocuğun ailesinden sonra yakın ilişki kurduğu en önemli modellerden biri olan öğretmenin çocuklara karşı tutumu ve davranışları çocukların sosyal ve psikolojik gelişimlerini etkiler. Başarılı bir öğretim, güdüleyici bir eğitim ortamının oluşturulmasından ve çocukların sevilmesinden geçer. Bütün mesleklerde olduğu gibi, mesleki başarı ve performansta yapılan işi seviyor olmanın önemi yadsınamaz. Öğretmenlik mesleğinde, öğretim işinin nesnesi olan insan / çocuk sevgisinin öğretim motivasyonu ve öğretim performansı ile yakın ilişkide olabileceğini öngörmek mümkündür. Öğretmen-çocuk ilişkisini etkileyen unsurlardan biri öğretmenlerin çocuk sevgisidir (İman, 2014). Yapılan araştırmalar, çocukları sevmeyen insanların öğretmenlik mesleğine başarılı olmasının pek olası olmadığını göstermekte, çocukları sevmenin ve onlara ilgi göstermenin disiplin sorunlarını ceza dışında yöntemler ile çözümünde olumlu katkıları olduğunu göstermekte;

ayrıca başarılı bir eğitimci olmak için ise çocuklarla yakın ilişki kurabilme, sabırlı, sakin, nazik (Duyan ve Gelbal, 2008) ve özverili (Helvacı, 2009) olabilme gibi özelliklere sahip olunması gerektiği ifade edilmiştir.

Öğretmen-çocuk ilişkisini etkileyen unsurların bir diğeri de motivasyondur. Motivasyon bireyin duyguları ile doğrudan ilişkidir. Bireyin çalışmasını sağlayacak itici güç rolündeki duygular motivasyonu sağlar. Motivasyon, bir diğer adıyla güdülenme bir hedefi gerçekleştirmeye yarayacak hareket-eylem olarak tanımlanabilir (Çelik, 2015). İnsan ve hayvanların sergilediği tüm davranışların temelinde motivasyon olduğunu; buradan hareketle motivasyona insanların yaptığı işlerin nedenlerinin kaynağı olarak değerlendirmek mümkündür. Motivasyon ile performans arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olup, motivasyon arttıkça performansın artacağı sonucuna ulaşmak mümkündür (Vatansever-Bayraktar, 2015). Candan ve Gencel (2015)’e göre motivasyon; motivasyonsuzluk, içsel ve dışsal motivasyon olma üzere üç türdür. Bir öğretmen öğretmenlik mesleğini icra ederken isteksiz ve verimsiz olabilir, bu durum onun motivasyonsuzluk yaşadığını bize gösterir. Bir diğer yandan başka bir öğretmen işini büyük bir enerji ve azim ile gerçekleştiriyor olabilir. Bu farklılık öğretmenlerin motive olma durumları ile ilişkilidir. İçsel motivasyon, insanın içinden gelen, merak, yarışma duygusu veya kendini iyi hissetmek amacıyla dışarıdan herhangi bir müdahale veya beklenti olmaksızın gerçekleştirdiği davranışları ifade etmekte iken; dışsal motivasyon ise dışarıdan herhangi bir insan ve organ / yapının etkileriyle ortaya çıkan veya bir şey elde etmek adına sergilediği davranışları ifade etmektedir. Schuman (2004; akt. İşigüzel, 2013) güçlü motivasyon ile öğrenme süreci arasındaki ilişkiyi; “pozitif duyguların (motivasyon), bilişsel süreçleri olumlu yönde etkilediğini, bilişsel süreçlerin de yeni bilgilere ulaştırdığını, öğrenilen yeni bilgilerin de, pozitif duyguları (motivasyonu) güçlendirdiği, şeklindeki bir döngüden söz etmektedir.

Çalışanlar için motivasyon kaynaklarını; alınan ücret, maddi ve manevi ödüller, kariyer, sosyallik, psikolojik doyum vb. olarak sıralamak mümkündür (Sarıcı, 2013). Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlarında gereksinimlerinin bilinmesi ve bu doğrultuda çeşitli düzenlemelerin yapılması durumunda öğretmenlerin işlerinde daha istekli olmaları mümkündür (Ada, Akan, Ayık, Yıldırım, Yalçın, 2013). Herzberg (1964) motivasyonu hijyenik ve özendiriciler olmak üzere iki ana kategoride değerlendirmekte, hijyenik faktörler sağlandıktan sonra, sevilen işin yapılması, işyerinde bireysel gelişim, ödüllendirme, takdir edilme gibi özendiricilerin çalışan motivasyonunu sağlayacağını ifade etmiştir. Oplatka (2010; akt. Akman, 2017) öğretmenleri motive eden unsurlar arasında; kendini gerçekleştirme, yönetici duyarlılığı, samimi çalışma ortamı, uzmanlık, saygınlık ve gelecek nesiller için misyon oluşturma şeklinde açıklamıştır. Ada ve diğ (2013) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenin dışsal motivasyonunu artıran en önemli unsurların; ilgili öğrenciler, okulda olumlu insan ilişkiler, ilgili veliler ile güven verip destekleyen yönetim iken; en önemli içsel motivasyon unsurlarının ise vicdan, öğretmenlik sevgisi ve faydalı olma düşüncesi olduğu ortaya çıkmıştır. Emiroğlu (2017) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenleri içsel olarak en çok güdüleyen unsurların, öğretmen sevgisi, öğretmenliğe duyulan saygı ve ilerleme ile kendini geliştirme fırsatları olduğu ortaya çıkmıştır. Bir diğer araştırmada (Gökay, Özdemir, 2010) ise ‘yapılan işin anlamlı ve değerli olmasının’ öğretmenlerin % 91.8’ini motive edeceği ifade edilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Öğretmenlik mesleği diğer meslekler arasında son derece kutsal ve önemli mesleklerin başında gelmektedir. Küçük yaşlardan itibaren bir çocuğun hayatına anne babadan sonra ilk rol model olan, küçük zihinleri erişkinliğe gelene kadarki süreçte eğiten, destekleyen, kucaklayan meslektir öğretmenlik. Anne babalar çocuklarını tüm fedakarlıkları tüm sevgileri ile büyütürler. Öğretmenlerin de çocukları oldukları gibi kabul edip sevdikleri varsayılır. Tüm öğretmenlerin öğrencilerini aynı sevgi ve ilgi ile kucaklayıp kucaklamadıklarının ölçümü zor olsa da, şu bilinir ki öğretmenini seven bir öğrenci dersi de sever. Öğretmeni ile güvenli bir sevgi iletişimi kuran öğrenci, okul kültürüne kolay uyum sağlar, karşılaştığı sosyal ya da akademik sorunları çözmeye çalışır. Fakat

öğretmenin kendisini sevmediğini düşünen bir öğrenci tam tersi bir tutumda bulunduğu gibi aynı zamanda beraberinde farklı sosyal, akademik ve psikolojik problemler yaşama riski taşıyacaktır. Öğretmenlerin öğrencilerini sevme durumları, öğrencilerine sevgilerini nasıl gösterdikleri, çocuklarla kurdukları iletişimde kullandıkları dil, onlarla olan iletişim ağını etkilediği gibi öğretmenlik mesleğinin gerekliliklerini yerine getirmelerini de etkiler. Öğrencilere bilgi, beceri ve tutum kazandırmada öğretmenleri etkileyen motivasyon kaynakları çocukları sevme düzeylerinden etkilenebilir.

Bu araştırma kapsamında öğretmenlerin çocuk sevgisi ve öğretim motivasyonları betimlenmiş, bunların demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı aralarındaki ilişkiler betimlenmiştir. Bu araştırma kapsamında öğretim noktasında iki önemli değişken olan çocuk sevgisi ve öğretim motivasyonunu betimlemesi ve aralarındaki ilişkini düzeyini ortaya koyması bakımlarından özgünlüğe sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu çalışmada, “öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasında ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Alt Problemler

1. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri; onların cinsiyetleri, yaşları, görev yaptıkları kurum düzeyi ve mesleki kıdemleri açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin öğretme motivasyonları ne düzeydedir?
4. Öğretmenlerin öğretme motivasyonları düzeyleri; onların cinsiyetleri, yaşları, görev yaptıkları kurum düzeyi ve mesleki kıdemleri açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasında ilişki var mıdır?
6. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri öğretme motivasyonlarının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma Düzce ilinde okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
- Araştırmada incelenen çocuk sevme ve öğretme motivasyonu, Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği ve Öğretme Motivasyonu Ölçeği ile sınırlıdır.
- Araştırma 2017-2018 eğitim yılı ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde olup nicel modelde desenlenmiştir. Nicel araştırma yöntemi, olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türleridir. İlişkisel tarama modeli ise Karasar (2016)’a göre; iki ya da daha fazla sayıda değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir.

Çalışma Grubu

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında, Düzce il merkezinde görev yapmakta olan 4430 öğretmen (Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2018) araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenler Basit Olasılıklı (Rastgele) Örneklem Yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Ekiz (2009)'e göre bu yöntem, katılımcıların eşit şansa sahip olarak rastgele seçildiği örneklemidir. Çalışma grubuna alınan öğretmen sayılarının cinsiyet, kurum türü ve hizmet yıllarına göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Katılımcılara İlişkin Sayısal Veriler

Değişken	Düzey	N	%
Cinsiyet	1. Kadın	67	57,8
	2. Erkek	47	41,2
Kurum Türü	1. İlkokul	47	41,2
	2. Ortaokul	39	34,2
	3. Genel Lise	15	13,2
	4. Meslek Lisesi	13	11,4
Hizmet Yılı	1. 0-5 yıl	26	22,8
	2. 6-10 yıl	31	27,2
	3. 11-15 yıl	18	15,8
	4. 16-20 yıl	14	12,3
	5. 21 yıl ve üzeri	25	21,9

Araştırmanın örneklemi 67 kadın (%57.8), 47 erkek (%41.2) olmak üzere toplam 114 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemdeki öğretmenlerin 47'si (%41.2) ilkokul, 39'u (%34.2) ortaokul, 15'i (%13.2) genel lise ve 13'ü (%11.4) meslek lisesi kurum türlerinde çalışmaktadır. Bu öğretmenlerden 26'sının (%22.8) hizmet yılı 0-5 yıl arasında; 31'inin (%27.2) hizmet yılı 6-10 yıl arasında; 18'inin (%15.8) hizmet yılı 11-15 yıl arasında; 14'ünün (%12.3) hizmet yılı 16-20 yıl arasında değişmektedir ve 25'inin (%21.9) hizmet yılı ise 21 yıl ve üzerindedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği ve Öğretme Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır. İlgili ölçeklere ilişkin istatistikler aşağıdaki başlıklarda tartışılmıştır.

Barnett çocuk sevmeye ölçeği. Barnett ve Sinisi tarafından ölçek insanların çocuklara karşı tutumlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Duyan ve Gelbal (2008) tarafından yapılmıştır. Ölçek 14 maddeden oluşmakta ve bireylerden ilgili ifadeye / maddeye düşüncelerini belirtmeleri için "Hiç katılmıyorum." yanıtından, "Tamamen katılıyorum." yanıtına kadar değişkenlik gösteren yedi derecede görüş belirtmeleri beklenmiştir. 7'li Likert tipinde olan ölçekteki maddelerden dördü olumsuz (3., 6., 10. ve 13. maddeler) ve onu olumlu anlamdadır. Olumlu maddeler puanlanırken, "tamamen katılıyorum" yanıtı 7, "hiç katılmıyorum" yanıtı ise 1 şeklinde puanlanmıştır. Olumsuz maddelerin puanlanmasında da, "hiç katılmıyorum" yanıtı 7, "tamamen katılıyorum" yanıtı ise 1 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekte alınabilecek en yüksek puan 98'dir. En düşük puan ise 14'tür. Bu ölçme aracında alınan yüksek puan yüksek çocuk sevgisinin, düşük puan ise düşük çocuk sevgisinin göstergesidir. Ayrıca Türkiye'de kullanılması amacıyla yapılan geçerlik güvenirlik çalışmasında ölçeğin test-tekrar test güvenirliği 0.85 ve iç tutarlılık katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur (Duyan ve Gelbal, 2008).

Öğretme motivasyonu ölçeği. Öğretmenlerin motivasyon düzeylerini belirleyen ölçme aracı Kauffman, Yılmaz-Soylu ve Duke tarafından geliştirilmiş olup; Türkçe uyarlaması ise Ayık, Ataş-Akdemir ve Seçer (2015) tarafından yapılmıştır.

Öğretmen motivasyonu ölçeğinde 12 madde bulunmakta olup, ölçek 5’li Likert tipi özelliği göstermektedir. “Hiç katılmıyorum” seçeneğinden “tamamen katılıyorum” seçenekleri arasında toplam beş seçenekten oluşmaktadır. İki alt boyuta sahip ölçeğe yönelik yapılan güvenirlik analizi sonuçlarına göre içsel motivasyon boyutunun güvenirlik katsayısı .86; dışsal motivasyon boyutunun güvenirlik katsayısının ise .76 şeklinde ortaya çıkmıştır.

Verilerin Analizi

Analiz öncesinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov – Smirnov testi ile Shapiro – Wilk testleri ile kontrol edilmiştir. Bu testlere ilaveten basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılmıştır. Tüm maddelerin basıklık çarpıklık değeri -1.5 ile +1.5 arasında değer aldığı görülmüş, dağılımın normal olduğuna kanaat getirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Elde edilen verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Science) programı kullanılmıştır. Normal dağılım gösterdiği tespit edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla betimsel istatistikler, ikili karşılaştırmalarda bağımsız gruplar için t-testi, ikiden fazla karşılaştırmalarda tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) ve toplam puandaki farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırmalar için “Scheffe” testlerinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı kullanılmış, karşılaştırmalardaki anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla ise araştırmada incelenen bağımlı ve bağımsız değişkenlerin normal dağılım göstermeleri, sürekli değişken olmaları ve saçılma diyagramı sonuçlarına göre değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olması sebebiyle basit doğrusal regresyon analizi (Fraenkel ve Wallen, 2009) gerçekleştirilmiştir.

Barnett çocuk sevgisi ölçeğinin 7’li Likert türü olup ölçeğinin çocuk sevgisine ilişkin değerlendirme aralıkları şu şekildedir: 1 – 1.86 Çok Az; 1.86 – 2.72 Az; 2.72 – 3.58 Kısmen Düşük; 3.58 – 4.44 Orta Düzeyde; 4.44 – 5.30 Kısmen Yüksek; 5.30 – 6.15 Yüksek; 6.15 – 7.00 Çok Yüksek. Öğretmen motivasyonu ölçeği ise 5’li Likert türü olup ölçeğinin öğretme motivasyonuna ilişkin değerlendirme aralıkları şu şekildedir: 1 – 1.80 Çok Düşük; 1.80 – 2.60 Kısmen Düşük; 2.60 – 3.40 Orta Düzeyde; 3.40 – 4.20 Kısmen Yüksek; 4.20 – 5.00 Oldukça Yüksek. Korelasyon değerlerine ilişkin değerlendirme ise şu şekildedir: 0 - .25 Çok Zayıf İlişki; .25 - .45 Zayıf / Düşük İlişki; .45 - .65 Orta Düzey İlişki; .65 - .85 Yüksek İlişki; .85 – 1.00 Çok Yüksek İlişki.

Güvenirlik

Bu araştırmada ölçeğin iç tutarlık katsayısını belirlemek amacıyla Cronbach Alpha değerine bakılmıştır. Bu yöntem ölçekte yer alan maddelerin birbiriyle uyum düzeyini ortaya çıkarmak amacıyla iç tutarlığın belirlenmesinde kullanılan bir yöntemdir (Seçer, 2013). Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nin ‘çocuklarla zaman geçirmekten haz alma’ (1,2,7,8,9,12,14 maddeleri) ve ‘çocukları mutlu etmekten haz alma’ (5,10,11 maddeleri) alt boyutları için güvenirlik Cronbach Alpha katsayısı .80 şeklinde; Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nin, ‘mesleki saygınlık’ ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutları için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise sırasıyla .73 ve .70 şeklinde ortaya çıkmıştır. Alpha değerinin 0,80 ile 1,00 arasında olması yüksek derecede güvenilir olduğunu, 0,40 ile 0,60 arasında olması düşük güvenirlikte olduğunu ve 0,00 ile 0,40 arasında olması güvenilir olmadığını göstermektedir (Özdamar, 1999). Tüm bu değerlere bakılarak kullanılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Bulgular

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular sırasıyla tablolar halinde sunulmuştur.

Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeyleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerini gösteren istatistik sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeylerine İlişkin Maddelerin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

	N	X	S
Çocuk Sevme Düzeyi	114	6.33	.65
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	114	6.21	.77
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	114	6.60	.72

Tablo 2’deki bulgulara göre; öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nden aldıkları puanların çocuk sevme düzeyi ortalamaları $X = 6.33$, çocuklarla zaman geçirmekten haz alma düzeyi ortalamaları $X = 6.21$ ve çocukları mutlu etmekten haz alma ortalamaları $X = 6.60$ olarak bulunmuştur. Buna göre öğretmenlerin çocuk sevme, çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma düzeyleri yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre çocuk sevme düzeyleri. Öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nden aldıkları puanların cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeylerine İlişkin t Testi Sonucu

		n	X	S.s	t	p
Toplam	Kadın	67	63.21	6.97	-.166	.869
	Erkek	47	63.42	6.04		
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	Kadın	67	43.42	5.57	-.122	.903
	Erkek	47	43.55	5.30		
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	Kadın	67	19.79	2.52	-.195	.846
	Erkek	47	19.87	1.60		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nden aldıkları puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda toplam puanda ($t_{112} = -.166, p > .05$), çocuklarla zaman geçirmekten haz alma alt boyutunda ($t_{(112)} = -.122, p > .05$) ve çocukları mutlu etmekten haz alma alt boyutunda ($t_{(112)} = -.195, p > .05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durumda cinsiyetin öğrencileri sevme düzeyini etkilemediği söylenebilir.

Öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre çocuk sevme düzeyleri. Öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nden aldıkları puanların ilköğretim, ortaokul, genel lise ve meslek lisesi kurum türlerinde görev yapmalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonucu

		n	X	ss	sd	F	p	Fark
Toplam	İlkokul	47	65.77	3.21	3/110	7.376	.000	İlkokul-Ortaokul İlkokul- Meslek Lisesi
	Ortaokul	39	61.07	7.60				
	Genel lise	15	65.33	3.03				
	Meslek lisesi	13	58.69	10.29				
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	İlkokul	47	45.28	3.00	3/110	6.226	.001	İlkokul-Ortaokul İlkokul- Meslek Lisesi
	Ortaokul	39	41.97	6.47				
	Genel lise	15	45.13	2.61				
	Meslek lisesi	19	39.53	7.92				
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	İlkokul	47	20.48	1.03	3/110	3.661	.015	İlkokul-Ortaokul
	Ortaokul	39	19.10	2.75				
	Genel lise	15	20.20	.94				
	Meslek lisesi	19	19.15	3.43				

Tablo 4'te görüldüğü gibi; ilkokul, ortaokul, genel lise ve meslek lisesi kurum türlerinde görev yapan öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerinin görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” boyutunda ($F_{114} = 3.661$, $p < .005$), “çocukları mutlu etmekten haz alma” boyutunda ($F_{114} = 6.226$, $p < .05$) ve toplam puanda ($F_{114} = 7.376$, $p < .05$) anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Toplam puandaki farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma testlerinden “Sheffe” testi sonucunda; ilkokulda ve ortaokulda çalışan öğretmenlerin puanları arasında ($p = .007$, $p < .05$), ilkokul ve meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin puanları arasında ($p = .004$, $p < .05$) anlamlı farklılık ortaya çıktığı görülmüştür. Bu farklılığa göre ilkokulda çalışan öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerinin ($X = 65.77$) ortaokulda ($X = 61.07$) ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlere ($X = 58.69$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” boyutundaki farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan sheffe testi sonucunda; ilkokulda ve ortaokulda çalışan öğretmenlerin puanları arasında ($p = .034$, $p < .05$), ilkokul ve meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin puanları arasında ($p = .006$, $p < .05$) anlamlı farklılık ortaya çıktığı görülmüştür. Bu farklılığa göre ilkokulda çalışan öğretmenlerin çocuklarla zaman geçirmekten aldıkları haz düzeyinin ($X = 45.28$), ortaokulda ($X = 41.97$) ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlere ($X = 39.53$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Çocukları mutlu etmekten haz alma” boyutundaki farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan sheffe testi sonucunda; ilkokulda ve ortaokulda çalışan öğretmenlerin puanları arasında ($p = .031$, $p < .05$) anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığa göre ilkokulda çalışan öğretmenlerin çocukları mutlu etmekten aldıkları haz düzeyinin ($X = 20.48$), ortaokulda çalışan öğretmenlere ($X = 19.10$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdeme göre çocuk sevme düzeyleri. Öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nden aldıkları puanların kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadıklarına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Kıdeme Göre Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

		n	X	ss	sd	F	p
Toplam	0-5 yıl	26	60.76	6.70	4/109	1.992	.101
	6-10 yıl	31	62.51	7.56			
	11-15	18	64.94	5.77			
	16-20 yıl	14	64.42	5.07			
	21 yıl ve üzeri	25	65.10	5.83			
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	0-5 yıl	26	41.73	5.47	4/109	1.654	.166
	6-10 yıl	31	42.64	6.03			
	11-15	18	44.72	5.69			
	16-20 yıl	14	44.50	4.03			
	21 yıl ve üzeri	25	44.86	4.77			
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	0-5 yıl	26	19.03	3.14	4/109	1.236	.300
	6-10 yıl	31	19.87	2.33			
	11-15	18	20.22	1.30			
	16-20 yıl	14	19.92	1.36			
	21 yıl ve üzeri	25	20.24	2.18			

Tablo 5’te görüldüğü üzere öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerinin kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda toplam puanda ($F_{114}=1.992$, $p>.05$), “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” boyutunda ($F_{114}= 1.654$, $p>.05$) ve “çocukları mutlu etmekten haz alma” boyutunda ($F_{114}= 1.236$, $p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre kıdem yılının öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerini etkilemediği görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşlarına göre çocuk sevme düzeyleri. Öğretmenlerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nden aldıkları puanların yaşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 6’te verilmiştir.

Tablo 6.

Yaşa Göre Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonucu

		n	X	ss	sd	F	p
Toplam	30 yaş ve altı	31	60.87	6.34	3/110	2.258	.86
	31-40 yaş	50	63.80	7.03			
	41-50 yaş	22	44.29	6.47			
	50 yaş ve üzeri	11	45.27	3.04			
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	30 yaş ve altı	31	19.45	5.34	3/110	2.275	.084
	31-40 yaş	50	19.80	5.79			
	41-50 yaş	22	20.13	5.26			
	50 yaş ve üzeri	11	20.36	2.53			
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	30 yaş ve altı	31	41.41	2.75	3/110	.668	.573
	31-40 yaş	50	44.00	2.20			
	41-50 yaş	22	44.29	1.61			
	50 yaş ve üzeri	11	45.27	1.02			

Tablo 6’da görüldüğü üzere öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda toplam puanda ($F_{114}=2.258$, $p>$

.05), “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” boyutunda ($F_{114} = 2.275$, $p > .05$) ve “çocukları mutlu etmekten haz alma” boyutunda ($F_{114} = .668$, $p > .05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre yaşı öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerini etkilemediği görülmektedir.

Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeyleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerini gösteren istatistik sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeylerine İlişkin Maddelerin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

	N	X	ss
Öğretme motivasyonu düzeyi	114	3.25	.69
Mesleki saygınlık	114	2.82	.85
Psikolojik tatmin	114	3.97	.76

Tablo 7’deki bulgulara göre; öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeyi ortalamaları $X = 3.25$, mesleki saygınlık düzeyi ortalamaları $X = 2.82$ ve çocukları psikolojik tatmin düzeyi ortalamaları $X = 3.97$ olarak bulunmuştur. Buna göre öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeyleri ve algıladıkları mesleki saygınlık düzeyleri orta düzeyde olup ve mesleklerinin sağladığı psikolojik tatmin düzeyleri orta seviyenin üzerinde makul düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretme motivasyonu düzeyleri. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanların cinsiyetlerine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeylerine İlişkin t Testi Sonucu

		n	X	ss	t	p
Toplam	Kadın	67	26.31	5.83	.544	.587
	Erkek	47	25.73	5.26		
Mesleki saygınlık	Kadın	67	14.28	4.47	.440	.661
	Erkek	47	13.92	4.06		
Psikolojik tatmin	Kadın	67	12.02	2.52	.502	.617
	Erkek	47	11.80	1.95		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan t testi sonucunda toplam puanda ($t_{112} = .544$, $p > .05$), “mesleki saygınlık” alt boyutunda ($t_{(112)} = .661$, $p > .05$) ve “psikolojik tatmin” alt boyutunda ($t_{(112)} = .502$, $p > .05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durumda cinsiyetin öğretme motivasyonu düzeyini etkilemediği söylenebilir.

Öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre öğretme motivasyonu düzeyleri. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanların ilköğretim, ortaokul, genel lise ve meslek lisesi kurum türlerinde görev yapmalarına göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 9’te verilmiştir.

Tablo 9’da görüldüğü gibi Düzce ilinde ilkokul, ortaokul, genel lise ve meslek lisesi kurum türlerinde görev yapan öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerinin görev yaptıkları kurum türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda; “mesleki saygınlık” boyutunda ($F_{114} = .221$, $p > .005$), “psikolojik tatmin” boyutunda ($F_{114} = .335$, $p > .05$) ve toplam puanda ($F_{114} = .211$, $p > .05$) anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 9

Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonucu

		n	X	ss	sd	F	p
Toplam	İlkokul	47	26.34	5.62	3/110	.211	.889
	Ortaokul	39	25.76	6.22			
	Genel lise	15	25.40	3.62			
	Meslek lisesi	13	26.76	5.83			
Mesleki Saygınlık	İlkokul	47	14.22	4.10	3/110	.221	.882
	Ortaokul	39	14.12	4.79			
	Genel lise	15	13.40	3.06			
	Meslek lisesi	19	14.69	4.93			
Psikolojik Tatmin	İlkokul	47	12.12	2.18	3/110	.335	.800
	Ortaokul	39	11.64	2.61			
	Genel lise	15	12.00	1.60			
	Meslek lisesi	19	12.07	2.56			

Öğretmenlerin kıdeme göre öğretme motivasyonu düzeyleri. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanların kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadıklarına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Kıdeme Göre Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

		n	X	ss	sd	F	p
Toplam	0-5 yıl	26	25.88	7.10	4/109	.431	.786
	6-10 yıl	31	25.54	5.57			
	11-15	18	25.91	4.37			
	16-20 yıl	14	25.50	3.87			
	21 yıl ve üzeri	15	27.34	5.64			
Mesleki saygınlık	0-5 yıl	26	14.08	5.35	4/109	.534	.711
	6-10 yıl	31	13.90	4.11			
	11-15	18	14.41	3.96			
	16-20 yıl	14	12.92	3.24			
	21 yıl ve üzeri	15	14.94	4.15			
Psikolojik tatmin	0-5 yıl	26	11.80	2.17	4/109	.822	.514
	6-10 yıl	31	11.64	2.67			
	11-15	18	11.50	2.72			
	16-20 yıl	14	12.57	1.91			
	21 yıl ve üzeri	15	12.40	1.75			

Tablo 10’da görüldüğü üzere öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerinin kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda; toplam puanda ($F_{114} = .431$, $p > .05$), “mesleki saygınlık” alt boyutunda ($F_{114} = .534$, $p > .05$) ve “psikolojik tatmin” alt boyutunda ($F_{114} = .514$, $p > .05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre kıdem yılının öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerini etkilemediği görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşa göre öğretme motivasyonu düzeyleri. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanların kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadıklarına ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Kıdeme Göre Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Düzeylerine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

		n	X	S.s	sd	F	p
Toplam	30 yaş ve altı	31	25.16	7.23	3/110	.743	.529
	31-40 yaş	50	26.33	4.58			
	41-50 yaş	22	25.81	5.22			
	50 yaş ve üzeri	11	27.97	5.42			
Mesleki saygınlık	30 yaş ve altı	31	13.35	5.29	3/110	.894	.447
	31-40 yaş	50	14.53	3.82			
	41-50 yaş	22	13.68	3.80			
	50 yaş ve üzeri	11	15.42	4.16			
Psikolojik tatmin	30 yaş ve altı	31	11.80	2.79	3/110	.398	.755
	31-40 yaş	50	11.79	2.27			
	41-50 yaş	22	12.13	1.98			
	50 yaş ve üzeri	11	15.54	1.43			

Tablo 11’de görüldüğü üzere öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda; toplam puanda ($F_{114} = .743$, $p > .05$), “mesleki saygınlık” alt boyutunda ($F_{114} = .447$, $p > .05$) ve “psikolojik tatmin” alt boyutunda ($F_{114} = .398$, $p > .05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre yaşın öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerini etkilemediği görülmektedir.

Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeyleri İle Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için basit korelasyon analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeyleri İle Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Mesleki saygınlık	Psikolojik tatmin	Öğretme motivasyonu
Çocuklarla zaman geçirmekten haz alma	.209*	.294**	.281**
Çocukları mutlu etmekten haz alma	-.044	.100	.007
Çocuk sevme düzeyi	.158	.276**	.235*

Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda; öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasında doğrusal, pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki vardır ($r = .235, p < .05$).

Bulgular, çocuk sevme düzeyinin alt boyutlarından, ‘çocuklarla zaman geçirmekten haz alma’ boyutu ile öğretme motivasyonu düzeyi ($r = .28, p < .01$) ve öğretme motivasyonu ölçeğinin ‘mesleki saygınlık’ ($r = .21, p < .05$) ve ‘psikolojik tatmin’ ($r = .29, p < .01$) alt boyutları ile arasında ise pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre; çocuklarla zaman geçirmekten haz alma düzeyinin artması durumunda öğretme motivasyonu düzeyi, öğretmenlik mesleğinden kazandıkları mesleki saygınlık düzeyi ve mesleklerinin sağladığı psikolojik tatmin düzeylerinin artacağı söylenebilir. Öğretme motivasyonunun alt boyutlarından “mesleki saygınlık” boyutunun ise çocuk sevme düzeyi ile arasında pozitif ve düşük düzeyde ilişki olduğu görülmektedir ($r = .276, p < .01$). Buna göre öğretmenlerin meslekleri sayesinde kazandıkları mesleki saygınlık düzeyinin artması durumunda çocuk sevme düzeylerinin de artacağı söylenebilir.

Öğretmenlerin Yaşları İle Çocuk Sevme Düzeyleri ve Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin yaşları ile çocuk sevme düzeyleri ve öğretme motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için basit korelasyon analizi sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Yaşları İle Çocuk Sevme Düzeyleri ve Öğretme Motivasyonu Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	Çocuk Sevme	Mesleki Saygınlık	Psikolojik Tatmin	Öğretme Motivasyo nu
Yaş	.232*	.138	.237*	.085	.131	.119

Öğretmenlerin yaşları ile çocuk sevme düzeyleri ve öğretme motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda; öğretmenlerin yaşları ile çocuk sevme düzeyleri arasında ($r = .237, p < .05$) doğrusal, pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki bulunurken, öğretmenlerin yaşları ile öğretme motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca yaş ile çocuk sevmenin alt boyutlarından “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” arasında ($r = .232, p < .05$) pozitif ve düşük düzeyde ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre, öğretmenlerin yaş aldıkça çocuk sevme ve çocuklarla zaman geçirmekten haz alma düzeylerinin artacağı söylenebilir.

Yaşın Öğretme Motivasyonunu Yordamasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin yaşlarının öğretme motivasyonu düzeylerini yordama gücünü belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14

Öğretme Motivasyonunun Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu

	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	23.376	2.185	-	10.699	.000	-	-
Yaş	.073	.057	.119	1.271	.206	.119	.019
R= .119	R ² = .014						
F _(1,112) =1.615	p=.206						

Tablo 14'te görüldüğü gibi yaşı öğretmenlerin öğretme motivasyonunu yordama gücünü belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; yaşı öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur (R= .119, R²= .01, p>.05) Buna göre yaşı öğretme motivasyonunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşlarının mesleki saygınlık düzeylerini yordama gücünü belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15

Mesleki Saygınlık Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu

	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	12.655	1.684	-	7.516	.000	-	-
Yaş	.040	.044	.085	.905	.367	.085	.085
R= .085	R ² = .007						
F _(1,112) =.819	p=.367						

Tablo 15'te görüldüğü gibi yaşı öğretmenlerin mesleki saygınlık düzeyini yordama gücünü belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; yaşı öğretmenlerin mesleki saygınlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur (R= .085, R²= .00, p>.05) Buna göre yaşı mesleki saygınlığın anlamlı bir yordayıcısı olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin yaşlarının psikolojik tatmin düzeylerini yordama gücünü belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16

Psikolojik Tatmin Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu

	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	10.722	.898	-	11.944	.000	-	-
Yaş	.033	.024	.131	1.396	.166	.131	.131
R= .131	R ² = .017						
F _(1,112) =1.198	p=.166						

Tablo 16'da görüldüğü gibi yaşı öğretmenlerin psikolojik tatmin düzeyini yordama gücünü belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; yaşı öğretmenlerin psikolojik

tatmin düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur ($R = .131$, $R^2 = .01$, $p > .05$) Buna göre yaşı psikolojik tatminin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı söylenebilir.

Çocuk Sevmenin Öğretme Motivasyonunu Yordama Gücüne İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeylerinin öğretme motivasyonu düzeylerini yordama gücünü belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

<i>Öğretme Motivasyonunun Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu</i>							
	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	13.440	4.970	-	2.704	.008	-	-
Çocuk Sevmeye Düzeyi	.200	.078	.235	2.556	.012	.235	.235
R= .235	R ² =.055						
F (1,112)=6.531	p=.012						

Tablo 17’de görüldüğü gibi çocuk sevgisinin öğretmenlerin öğretme motivasyonunu yordama gücünü belirlemek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeylerinin öğretme motivasyonları üzerinde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur ($R = .235$, $R^2 = .05$, $p < .05$). Buna göre çocuk sevgisi öğretme motivasyonundaki toplam varyansın %5’ini açıklamaktadır. Standartize edilmiş (β) katsayısı ve t değerleri incelendiğinde çocuk sevgisinin öğretme motivasyonunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir.

Çocuk sevgisinin “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” ve “çocukları mutlu etmekten haz alma” alt boyutlarının mesleki saygınlık düzeyini yordama gücünü belirlemek için çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

<i>Mesleki Saygınlığın Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu</i>							
	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	10.688	4.100	-	2.607	.010	-	-
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	.207	.078	.262	2.642	.009	.209	.243
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	-.280	.195	-.143	-1.438	.153	-.044	-.135
R= .247	R ² =.061						
F (2,111)=3.605	p=.030						

Çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma değişkenleri birlikte, öğretmenlerin mesleki saygınlık puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir ($R = .247$, $R^2 = .061$, $p > .05$). adı geçen bu iki değişken birlikte toplam mesleki saygınlıktaki toplam varyansın % 6’sını açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre yordayıcı değişkenlerin mesleki saygınlık üzerindeki göreceli önem sırası; çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece çocuklarla zaman geçirmekten haz alma

değişkeninin mesleki saygınlık üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu, çocukları mutlu etmekten haz alma değişkeninin önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir.

Çocuk sevgisinin “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” ve “çocukları mutlu etmekten haz alma” alt boyutlarının psikolojik tatmin düzeyini yordama gücünü belirlemek için çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19

Psikolojik Tatminin Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonucu

	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	6.702	2.16	-	3.093	.003	-	-
Çocuklarla Zaman Geçirmekten Haz Alma	.126	.041	.299	3.053	.003	.294	.278
Çocukları Mutlu Etmekten Haz Alma	-.013	.103	-.013	-.128	.898	.100	-.012
R= .294	R ² =.087						
F _(2,111) =5.264	p=.007						

Tablo 19’da görüldüğü gibi çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma değişkenleri birlikte, öğretmenlerin psikolojik tatmin puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir (R= .294, R²=.087, p>.05). Adı geçen bu iki değişken birlikte toplam psikolojik tatmindeki toplam varyansın % 9’unu açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre yordayıcı değişkenlerin psikolojik tatmin üzerindeki göreceli önem sırası; çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma şeklindedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece çocuklarla zaman geçirmekten haz alma değişkeninin psikolojik tatmin üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu, çocukları mutlu etmekten haz alma değişkeninin önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin çocuk sevgisi düzeylerinin oldukça yüksek olduğu; öğretmenlerin çocuklarla zaman geçirmekten ve çocukları mutlu etmekten aldıkları hazın da yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın (2015) tanımına göre öğretmenlik bakanlığa bağlı öğretim kurumlarında öğretim hizmetlerini yürütmekle görevli olan ilgili mevzuata göre ataması yapılan meslektir. Buna göre öğretmenlerin eğitim öğretim hizmeti vereceği çocuklara karşı olumlu tutumu olduğu söylenebilir. Eğitimin temeli sevgidir ve sevgiyle yoğurulmamış eğitimde insan yetiştirme mesleği olan öğretmenlerin öğrencilerinin kalbine ulaşması mümkün değildir (Çelikkaya, 1996). Sevginin eksik olduğu bir öğrenme ortamında, öğretmenin öğrencilerine yeteri kadar ilgi göstermediği, iyi niyetle yaklaşp onlarla iyi ilişkiler kuramadığı mümkün olamayacağının yanında, bu durum eğitim hizmetlerinin amacından uzaklaşmasına yol açacaktır. Bu araştırmada çıkan sonuç, öğretmenlerin çocuk sevgilerinin yüksek olması, bu açıdan oldukça sevindirici olup, araştırmanın yapıldığı çalışma grubu sınırları içerisinde çocuklara duyulan sevgiyle gerekli güven ortamının sağlanmış olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin çocuk sevgi düzeyleri cinsiyet açısından incelendiğinde bu araştırmanın sonucuna göre kadın ya da erkek olmanın çocuk sevmeye düzeyinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Buna paralel olarak Gelbal ve Duyan (2010)’da araştırmasında cinsiyete göre çocuk sevmeye puanlarında bir farklılık olmadığı söylemiştir. Bu kadın erkek arasındaki eşitlik dengesinin korunması açısından sevindiricidir. Nihayetinde öğretmenlik herhangi bir cinsiyete özgü değildir.

Öte yandan yapılan başka bir araştırmada çocuk sevgisi ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere daha yüksek puana sahip oldukları ortaya çıkmıştır (İman, 2014). Araştırmadaki bu farklılıklar Türkiye’deki toplumsal cinsiyete bakış açılarındaki farklılıklar olabilir.

Öğretmenlerin çocuk sevgi düzeyleri yaş değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Araştırmaya göre öğretmenlerin 30 yaş ve altı, 31-40 yaş, 41-50 yaş ve 50 yaş ve üzeri gruplarında olması çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma durumlarına etki etmediği ortaya çıkmıştır. Sarı (2016) da yaş aralığının çocuk sevmeye davranışını etkilemez derken Gelbal ve Duyan (2010) ise yaptıkları araştırmada 41-45 yaş grubundaki öğretmenlerin en yüksek sevgi düzeyine sahip olduklarını saptayıp; gerekçe olarak orta yaşını yaşayan öğretmenlerin olgunlaşmayla birlikte olaylara bakış açısının anlayışlı bir hale dönmesi vurgulanmıştır.

Öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeyleri 0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olarak ele alınarak kıdem açısından incelenmiş ve tıpkı cinsiyet ve yaş değişkeni gibi çocuk sevgi düzeyinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonuca ulaşılmıştır. Sarı (2016)’da yaptığı araştırmasında aynı kanıya varmıştır. Gelbal ve Duyan (2010) araştırmasında ‘‘hizmet süresine göre çocuk sevmeye puanları arasında fark bulunmamaktadır’’ diye belirtmektedir.

Öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeylerinin kurum türüne farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu farklılığa göre ilkokulda çalışan öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeylerinin ortaokulda ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu; genel liselerde çalışan öğretmenlerde benzer düzeydedir. Buradan özetle en yüksek düzeyde çocuk sevgisi olan öğretmenlerin çalıştığı kurum ilkokuldur. İlkokulda görev yapan öğretmenler çocuklarla zaman geçirmekten ve çocukları mutlu etmekten oldukça keyif almaktadırlar. Yapılan başka bir araştırmada da sınıf öğretmenlerinin çocuk sevgi düzeyi branş öğretmenlerinin çocuk sevgi düzeyinden yüksek çıkmıştır (Duyan ve Gelbal, 2010). Bu araştırma, branş öğretmenleri çoğunlukla ortaokul ve liselerde çalıştığı için benzer bir sonuç elde etmiştir denilebilir. Bunun nedenini çocukların ilkokul düzeyinde daha masum, savunmasız ve ilgiye muhtaç durumda olmaları olarak açıklayabiliriz. Öte yandan meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin diğer kurumlara göre düşük düzeyde çocuk sevgisi olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte çocukla zaman geçirmekten haz alma düzeyi de diğer kurumlara göre en düşük düzeydedir. Bunun kaynağında lise çağındaki çocukların ergenlik döneminde olmaları, riskli davranışlar gösterme meyilli olmaları ve bu öğrencilerin düşük akademik başarıya sahip olmaları olabilir.

Eğitimde motivasyon kuşkusuz çok önemli bir etkidir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeyleri ve algıladıkları mesleki saygınlık düzeyleri orta düzeyde; mesleklerinin sağladığı psikolojik tatmin orta seviyenin üzerinde çıkmıştır. Ayaydın ve Tok (2015) tarafından yapılan araştırmada, sınıf öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin görece yüksek iken; Memişoğlu ve Kalay (2017) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmen motivasyonunu orta düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. İşigüzel (2013) tarafından yapılan araştırmada ise, öğretmen adaylarının motivasyon düzeylerinin orta düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitim-öğretimin temel unsurlarından biri olan öğretmenlerin motivasyonları eğitim öğretim sürecini olumlu etkilediği söylenebilir (Yavuz ve Karadeniz, 2009). İman (2014) yaptığı araştırmada okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocuk sevgilerinin yanında öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, mesleği isteyerek yapıp yapmaması, bu mesleği yapmaya yönelik motivasyon kaynakları mesleklerini yürütmede önemli olduğunu söylemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nden aldıkları puanlar arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlemek için yapılan testler sonucunda ‘mesleki saygınlık’ ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir

farklılık görülmemiştir. Bu durumda cinsiyetin öğretme motivasyonu düzeyini etkilemediği söylenebilir. Özen (2014) tarafından yapılan araştırmada da, öğretmenlerin motivasyonel dile ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Yavuz ve Karadeniz (2009) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin cinsiyete göre iş tatmini puanlarında anlamlı bir farklılık görülmediğini söylemiştir. Deniz ve Erdener (2016) de yaptıkları araştırmada motivasyonun cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını belirtmiştir. Ayaydın ve Tok (2015) tarafından sınıf öğretmenleri üzerinde yapılan araştırmada, öğretmen motivasyonu ölçeğinin dört alt boyutundan yalnızca birinde erkek öğretmen motivasyonunu kadın öğretmen motivasyonundan yüksek çıktığı anlaşılmıştır.

Araştırmada kurum türünün (ilkokul, ortaokul, genel lise ve mesleki lisesi) ‘mesleki saygınlık’ ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Buradan hareketle öğretmenlerin bulundukları kurumun ‘mesleki saygınlık’ boyutunda ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutlarına bir etkisi olmadığı söylenebilir. Deniz ve Erdener, (2016) yaptıkları araştırmada ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından iş motivasyon düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerinin kıdemlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda ‘mesleki saygınlık’ ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Buna göre kıdem yılının öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerini etkilemediği görülmektedir. İman (2014) araştırmasında öğretmenlerin mesleki deneyimleri arttıkça mesleğini benimsemelerini sağladığını belirtmiştir. Deniz ve Erdener, (2016) ise yaptıkları araştırmada öğretmenlerin iş motivasyonu öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Ayaydın ve Tok (2015) tarafından sınıf öğretmenleri üzerinde yapılan araştırmada, dört alt boyuttan oluşan öğretmen motivasyonu ölçeğinde, ‘yönetici tutumları’ boyutunda mesleki kıdemleri 1-5 yıl arasında olan öğretmenlerin, kıdemleri daha yüksek olan gruplara göre bu boyuta ilişkin motivasyonlarının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Memişoğlu ve Kalay (2017) tarafından yapılan araştırmada ise mesleki kıdemi 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin daha kıdemli öğretmenlere oranla motivasyonlarının düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin öğretme motivasyonu düzeylerinin yaşa göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan ANOVA testi sonucunda ‘mesleki saygınlık’ ve ‘psikolojik tatmin’ alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buradan hareketle yaşın öğretmenlerin öğretme motivasyonuna bir etkisi olmadığı söylenebilir. Ancak Ertürk (2016) araştırmasında 41 yaş ve üzeri öğretmenlerin motivasyon algılarının 20-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin motivasyon algılarından daha yüksek olduğu tespit etmiştir. Buna sebep olarak öğretmenlerin yaşı ilerledikçe sorumluluklarının arttığı, kendi arzularıyla, içlerinden gelerek başarıma arzusuna sahip olduklarını söylemiştir.

Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu ve çocuk sevgisinin, öğretme motivasyonundaki toplam varyansın % 5’ini açıklayarak motivasyonun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu beklenen bir sonuçtur. Motivasyon her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinin de verimli bir şekilde yürütülmesi için önemli bir faktördür. Öğretmenlerin mesleki hayatları boyunca bir arada olacakları çocukları sevmeyen mesleklerini etkili bir şekilde icra etmelerinin zor olacağı düşünülmektedir. Alanyazındaki çalışmalar da bu bulguyu destekler niteliktedir. Lasley (1980) öğretmenliği meslek olarak seçecek kişilerde çocuk sevmeye durumunun önemli bir koşul olduğunu vurgulanmış ve son yıllarda etkili öğretmenlikle ilgili çalışmalarda çocukları sevip sevmeme, sevecen olma gibi kişilik özelliklerine de değinildiğini belirtmiştir (Kuşçu, Erbay, Acar & Gülnar, 2015). Gu ve Lai (2012)’nin yapmış oldukları çalışma, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini seçmelerinde en önemli nedenlerin içsel nedenler olduğunu, öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin çocukları çok sevdiklerini ve öğretmenliğin bireylerin hayatında fark yaratabilecek asil bir meslek

olduğuna inandıklarını ortaya koymaktadır. İman'ın (2011) yapmış olduğu araştırma ise, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevmeye puanlarının öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyonlarını anlamlı düzeyde yordadığını ortaya koymakta ve bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının çocuk sevmeye durumları öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının %14'ünü açıklamaktadır.

Araştırmada “çocuklarla zaman geçirmekten haz alma” boyutu ile öğretme motivasyonu düzeyi, “mesleki saygınlık” ve “psikolojik tatmin” alt boyutları arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuklarla zaman geçirmekten haz alma ve çocukları mutlu etmekten haz alma değişkenlerinin birlikte, öğretmenlerin mesleki saygınlık puanları ve psikolojik tatmin puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki verdiğini ve adı geçen bu iki değişkenin birlikte mesleki saygınlıktaki toplam varyansın % 6'sını, psikolojik tatmindeki toplam varyansın ise % 9'unu açıkladığı görülmektedir. Buna göre; çocuklarla zaman geçirmekten haz alma düzeyinin artması durumunda öğretme motivasyonu düzeyi, öğretmenlik mesleğinden kazandıkları mesleki saygınlık düzeyi ve mesleklerinin sağladığı psikolojik tatmin düzeylerinin artacağı söylenebilir. Massari (2014), öğretmenlik mesleğini seçen öğrencilerin bu mesleği seçme nedenlerini araştırmış ve ilk üç sırada yer alan sebepleri; ‘öğretim aşkı’, ‘çocukları sevmeye’ ve ‘gençleri yetiştirmeye yönelik sosyal sorumluluk duygusu’ olduğunu bulmuştur. Araştırmada, çocuklara karşı sevgi duyan yüksek lisans programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine daha fazla odaklandıklarını ve mesleğe daha fazla motive olduklarını belirtilmektedir. Öğretmenlik mesleğinin çocuklarla bir arada olmayı gerektirdiği düşünüldüğünde öğretmenlerin meslek seçiminde çocuk sevmeye faktörü önemli bir konu olmaktadır. Öğretmenlerin çocukları sevmeyen ve çocuklarla olumlu iletişim ve etkileşim kurmadan başarılı olmaları mümkün değildir. Başarılı bir eğitim ancak öğretmenlerin çocukları sevmeleri ile mümkündür (İman, 2014). Uğurlu, araştırmasında, çocuk sevgisi yüksek düzeyde olan bireylerin öğretmenlik mesleğine daha yatkın olduklarını belirtmiştir (Türk, Özdemir & Yıldız, 2017).

Öğretme motivasyonunun alt boyutlarından ‘mesleki saygınlık’ boyutunun ise çocuk sevmeye düzeyi ile arasında pozitif ve düşük düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin meslekleri sayesinde kazandıkları mesleki saygınlık düzeyinin artması durumunda çocuk sevmeye düzeylerinin de artacağı söylenebilir. Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum ve motivasyona sahip olmayan öğretmenler mesleki gelişimlerine daha az çaba ve emek harcamaktadır. Bu durumun başta mesleklerine olan inançları olmak üzere öğrencilere olan sevgilerini olumsuz etkileyeceği ve mesleki başarılarını düşüreceği varsayılmaktadır.

Öğretmenlerin yaşları ile çocuk sevmeye düzeyleri arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki bulunurken, öğretmenlerin yaşları ile öğretme motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin yaş aldıkça çocuk sevmeye ve çocuklarla zaman geçirmekten haz alma düzeylerinin artacağı söylenebilir. Bu sonuç öğretmenlerin yaşları ilerledikçe deneyimlerinin artmasıyla birlikte mesleğe uyumlarının ve tahammül etme düzeylerinin de artacağından çocuk sevmeye düzeyinin artacağı şeklinde açıklanabilir. Alanyazında araştırmacılar tarafından yapılan çalışmaların bulguları da bu sonuç ile uyum sağlamaktadır. Yazıcı'nın çalışmasında da okul öncesi öğretmen adaylarının yaş değişkenine göre çocuk sevmeye eğilimi puanları arasında anlamlı farklılık saptanmış, 36 yaş ve üzerinin çocuk sevmeye puanlarının yüksek yaş azaldıkça çocuk sevmeye puanlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Türk, Özdemir ve Yıldız, 2017).

KAYNAKÇA

Ada, Ş., Akın, D., Ayık, A., Yıldırım, S. ve Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin motivasyon etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151-166.

- Akman, Y. (2017). Öğretmenlerin algılarına göre iş motivasyonu ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişki, *Hasan Ali yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 71-88.
- Ayaydın, M. ve Tok, H. (2015). Motivasyonu etkileyen faktörlere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 10(11), 187-200. ISSN:1308-2140, www.trurkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.8530.
- Ayık, A., Akdemir, Ö. A. ve Seçer, İ. (2015). Öğretme motivasyonu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Current Research in Education*, 1(1), 33-45.
- Candan, G. D. ve Gencel, İ. E., (2015). Öğretme motivasyonu ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 72-89.
- Çelik, M. (2015). *Okul müdürlerinin yönetim biçimleri ile öğretmen motivasyonu arasındaki ilişki İdil ilçe örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th ed.). Boston: Pearson Education, Inc.
- Çelikkaya, H. (1996). Eğitim ve yönetimde sevgi faktörü. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8, 67-72.
- Deniz, Ü. ve Erdener, M. A. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonlarını etkileyen etmenler. Ö. K. Tüfekçi, (Ed.). *Sosyal bilimlerde stratejik araştırmalar*, (29-41) içinde. Germany: Lambert Academic Publishing.
- Duyan V. ve Gelbal S. (2008). Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33 (148), 40-48.
- Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2018, 24 Haziran). <http://duzce.meb.gov.tr/>
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Emiroğlu, O. (2017). *Öğretmen motivasyon kaynaklarına ilişkin okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri*. Doktora Tezi, Yakındoğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa. Kıbrıs.
- Ertürk, M. (1995). *İşletmelerde yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Ertürk, R. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 01-15.
- Esenyel, M.Z. (2012). İnsanın, insan olmak bakımından işlevi nedir?: Aristotelesçi bir bakış. *Kaygı Dergisi*, 18, 209-220.
- Fraenkel, J. R., & N. E. Wallen. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). PA: McGraw-Hill.
- Gelbal, S. ve Duyan, V. (2010). İlköğretim öğretmenlerinin çocuk sevmeye durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 127-137.
- Gökay, M. ve Özdemir, Ş. S. (2010). Görsel sanatlar (Resim-İş) öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörler: Konya Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 1-15.
- Gu, M. ve Lai, C. (2012). Motivation and commitment: pre-service teachers from hongkong and mainland china at a training institute in hong kong. *Teacher Education Quarterly*, 39(3), 45-61.

- Helvacı, M. A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin özellikleri. N. Sayılan (Ed.). *Eğitim bilimine giriş* içinde. (271-285). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Herzberg, F. (1964). The motivation-hygiene concept and problems of manpower. *Personnel Administration*, 27, 3-7.
- İman, D. E. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevgisi ve öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyonlarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(4), 482-504.
- İşigüzel, B. (2013). Almanca öğretmen adaylarının Alman diline yönelik motivasyon düzeylerinin saptanması, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8(12), 607-614. ISSN:1308-2140, www.trurkishstudies.net. DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.5572.
- Karasar N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31. Baskı). Ankara: Nobel.
- Keskin, Y. Z. (2007). Hz. peygamber ve insan sevgisi, *I. Kutlu Doğum Sempozyumu*, 259-270. Erişim Adresi: <http://www2.diyaret.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/YaziliYayinlar/Kutlu%20Do%20C4%9Fum%20Kitaplar%C4%B1/2007-%20%C4%B0NSAN%20SEVG%C4%B0S%C4%B0.pdf>
- Kuşçu, Ö., Erbay, F., Acar, Ş. ve Gülnar, E. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çocuk sevmeye durumu açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 115-122.
- Memişoğlu, S. P. ve Kalay, M. (2017). İlkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve motivasyonları arasındaki ilişki, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 12(4), 367-392. ISSN:1308-2140, www.trurkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.11379.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). Milli eğitim bakanlığı öğretmen atama ve yer değiştirme yönetmeliği. *Resmî Gazete* (Sayı 29329). Erişim Adresi: <http://resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150417-4.htm>
- Massari, G. A. (2014). Motivation for teaching career of students from early childhood education and primary school pedagogy. *Acta Didactica Napocensia*, 7(4), 1-6.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistik veri analizi 1*, (2. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özen, H. (2014). Motivasyonel dil teorisi ışığında okul müdürlerinin kullandığı motivasyonel dilin öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarına olan etkisi, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 9(5), 1731-1746. ISSN:1308-2140, www.trurkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.6800
- Sarı, K. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevgilerinin ve mesleki benlik saygılarının profesyonellik değişkenleri açısından incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sarıca, Y. (2013). *Eğitim ortamlarının iyileştirilmesinin yönetici ve öğretmen motivasyonuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Seçer, İ. (2013). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi ve raporlaştırma*. (1. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.

-
- Tabachnic, G. B. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. London: Pearson Education Limited.
- Türk Dil Kurumu. (2018). [Http://Www.Tdk.Gov.Tr/ Index.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk. Gts.5ac5390e952b98.43704655](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.5ac5390e952b98.43704655) adresinden 12 Nisan 2018 tarihinde alınmıştır.
- Uçar, M. E. (2016). Lise öğrencilerinde kişilik, benlik kurguları, duygu gereksinimi ve eylem kimlikleme arasındaki ilişkiler. *Turkish Journal of Education*, 5(4), 193-207.
- Türk, R., Kardaş Özdemir, F. ve Kerimoğlu-Yıldız, G. (2017). Öğretmenlerin çocuk sevmesinin belirlenmesi: Kars Örneği. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 7(1), 45-52.
- Vatansever-Bayraktar, H. (2015). Sınıf yönetiminde öğrenci motivasyonu ve motivasyonu etkileyen etmenler, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 10(3), 1731-1746. ISSN:1079-1100, www.trkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.7788.
- Yavuz, C. ve Karadeniz, C. B. (2009). Sınıf öğretmenlerinin motivasyonunun iş tatmini üzerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 507-519.